

الحمد لله
البرحمين!

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه

برای اخذ درجه کارشناسی ارشد علوم سیاسی

با عنوان:

تأثیر قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر کشور پاکستان

استاد راهنما:

دکتر محمد باقر خرمشاد

استاد مشاور:

دکتر غلامرضا خواجه سروی

استاد داور:

دکتر حشمت الله فلاح پیشه

پژوهشگر:

غفور محسنی طاشه کبود

زمستان 1389

مقدمه: کلیات تحقیق

- 2.....چکیده
- 3.....1- طرح مسئله
- 4.....2- سوال تحقیق
- 4.....3- فرضیه تحقیق
- 4.....4- سوابق مربوط به تحقیق
- 11.....5- تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی طرح
- 11.....1-5. قدرت
- 12.....2-5. قدرت سخت
- 13.....3-5. قدرت نرم
- 13.....4-5. اقتصاد
- 15.....5-5. فرهنگ:
- 15.....6-5. سیاست
- 17.....7-5. دیپلماسی عمومی
- 18.....6- اهداف تحقیق
- 18.....7- روش تحقیق
- 19.....8-مشکلات و تنگناهای تحقیق
- 19.....9- سازماندهی تحقیق

فصل اول: چارچوب نظری تحقیق (قدرت نرم)

- 21.....مقدمه

22	1- مفهوم قدرت.....
26	1-1. سایر تعاریف قدرت در علوم سیاسی.....
27	2-1. قرآن و قدرت سیاسی.....
29	2- تقسیم بندی قدرت.....
29	1-2. قدرت سخت.....
31	2-2. قدرت نرم.....
35	3- منابع و مولفه های قدرت نرم.....
36	1-3. فرهنگ و نظام ارزش ها.....
37	2-3. ارزش ها و مطلوبیت های سیاسی.....
40	3-3. اقتصاد.....
41	4-3. دیپلماسی عمومی.....
45	5-3. اطلاعات.....
48	4- ویژگیهای قدرت نرم.....
48	1-4. سنتی.....
49	2-4. قابلیت روز آمد شدن.....
49	3-4. گسترده.....
49	4-4. قابل تغییر.....
50	5-4. وابسته.....
50	5- سطوح قدرت نرم.....
50	1-5. سطح راهبردی قدرت نرم.....
50	2-5. سطح میانی قدرت نرم.....

51	.....3-5. سطح تاکتیکی قدرت نرم
51	.....6- قدرت سخت و قدرت نرم
55	.....7- قدرت نرم و انقلاب
61	.....جمع بندی

فصل دوم: قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران

63	.....مقدمه
65	.....1-سیاسی
65	.....1-1. موقعیت ژئوپلیتیک ایران
67	.....2-1. انقلاب دینی
70	.....3-1. اسلام شیعی
71	.....4-1. مرجعیت امام خمینی (ره)
73	.....5-1. سیاست خارجی جمهوری اسلامی و صدور انقلاب
81	.....6-1. دفاع از آرمان مقدس فلسطین
83	.....7-1. جهانی کردن مبارزه با صهیونیسم
84	.....8-1. وحدت و اعتماد ملی
85	.....9-1. وفاداری متقابل ملت و مسئولان
86	.....10-1. امید به آینده
87	.....2- فرهنگ
87	.....1-2. ابعاد جهانی قدرت معنوی انقلاب اسلامی
89	.....2-2. احیای هویت دینی

93	3-2. فرهنگ عاشورایی
94	4-2. روحیه شهادت طلبی
95	5-2. ارتقای بیداری اسلامی
96	6-2. طرح اندیشه حکومت اسلامی
98	7-2. ایجاد وحدت و همبستگی اسلامی
100	8-2. جنبشهای اسلامی معاصر
102	9-2. زبان و ادبیات فارسی
103	3- اقتصاد
105	1-3. رشد علمی و آموزشی
107	2-3. صنایع
108	3-3. کشاورزی
109	4-3. وضعیت روستاها
110	5-3. فرهنگ و هنر
110	6-3. بهداشت و سلامت
111	7-3. خدمات رسانی
113	4- دیپلماسی عمومی
115	5- اطلاعات
119	جمع بندی

فصل سوم: پاکستان (سیاست، اقتصاد، فرهنگ)

121	1- پاکستان
-----	------------

121.....	2- نام
122.....	3- تاریخ
126.....	4- مردم
128.....	5- سیاست
132.....	6- اقتصاد
133.....	7- فرهنگ
136.....	1-7. وضعیت رسانه‌ها
136.....	1-1-7. رادیو و تلویزیون
136.....	2-1-7. سینما
136.....	3-1-7. خبرگزاری‌ها
137.....	2-7. روزهای تعطیل
138.....	8- جایگاه تاریخی شیعیان در شبه قاره هند
139.....	9- نقش شیعیان در شکل‌گیری پاکستان
140.....	10- روند فعالیت شیعیان در دولت‌های مختلف پاکستان
145.....	11- احزاب پاکستان

فصل چهارم: تأثیر قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر کشور پاکستان

159.....	مقدمه
161.....	1- وجوه اشتراک دو جامعه ایران و پاکستان
161.....	1-1. اشتراک مذهبی
162.....	2-1. اشتراک تاریخی - سیاسی

- 162.....3-1. اشتراک جغرافیایی.....
- 163.....4-1. اشتراک فرهنگی.....
- 165.....1- سیاسی:.....
- 165.....1-1. تاریخچه روابط سیاسی.....
- 168...../.....2-1. مواضع پاکستان در قبال جنگ عراق علیه ایران.....
- 170.....2- اقتصادی.....
- 172.....3- فرهنگی.....
- 173.....1-3 زبان فارسی.....
- 174.....2-3. تأسیس مرکز تحقیقات فارسی.....
- 176.....3-3 نقش علمای پاکستان در ترویج انقلاب اسلامی ایران.....
- 177.....4-3 تأثیر انقلاب اسلامی ایران در بیداری مسلمانان پاکستان.....
- 179.....5-3 تأثیر انقلاب اسلامی بر شیعیان پاکستان.....
- 189.....6-3. جنبش های اسلامی پاکستان.....
- 189.....1-6-3 گروه های اهل تسنن.....
- 189.....1-1-6-3 جماعت اسلامی.....
- 191.....2-1-6-3 جمعیت علمای پاکستان.....
- 191.....3-1-6-3 سپاه صحابه پاکستان.....
- 193.....2-6-3 گروه های شیعی.....
- 194.....1-2-6-3 نهضت جعفریه پاکستان.....
- 195.....2-2-6-3. سازمان دانشجویی امامیه (I. S. O).....
- 196.....3-6-3 دیگر گروه ها و موسسات اسلامی.....

197..... جمع بندی

199..... نتیجه گیری و پیشنهادات

208..... / ضمایم

227..... / منابع و مأخذ

تقدیم بہ :

روح پرفقوح بنیانگذار انقلاب اسلامی امام خمینی (ره) و شہیدان، آزادگان و جانبازان ہشت سال دفاع

مقدس کہ بزرگترین سرمایہ ی قدرت نرم جمہوری اسلامی ایران ہستند۔

الهی تا آموختن را آموختم، آموخته را جمله بوختم، اندوخته را برانداختم و انداخته را میندوختم، نیست را بفروختم تا هست را بپنروختم.

الهی از دو دعوی به زمیندارم و از حدود به فضل تو فریاد خواهیم، از آن که ندارم به خود چیزی دارم بماندارم که بر تو حتی دارم.

حال که با عنایت پروردگار این پایان نامه به اتمام رسیده جا دارد سپاس خود را تقدیم استاد بزرگوار می‌کنم که جویندگی دانش در محضر آنان را چیزی جز لطف داننده دانش هانی دانم.

استاد گرانمایه جناب آقای دکتر محمد باقر خرمشاد که بارها سمانی های ارزنده خود در سخط سخط نکارش این پایان نامه مرا مورد لطف خویش قرار دادند.

استاد گرانمایه جناب آقای دکتر غلامرضا خواجه سروسوی که مشاوره این پایان نامه را بر عهده داشتند.

استاد گرانمایه جناب آقای دکتر شمس‌الهدیه فلاحی پشته که کار داوری این پایان نامه را بر عهده داشتند.

مقدمه: کلیات تحقیق

چکیده:

قدرت نرم انقلاب اسلامی موضوع مهمی است که امروز مبنای بسیاری از حرکات سیاسی و انقلابی کشورها و صاحب نظران قرار گرفته است. در دهه های اخیر قدرت نرم اهمیت به مراتب بیشتری نسبت به قدرت سخت پیدا کرده است. اگر قدرت نرم را تاثیرگذاری غیرمستقیم بردیگران همراه با حس رضایت و رغبت در آنها در نظر بگیریم امروز همه کشورها به دنبال تاثیر سیاست خود بر سایر کشورها هستند.

تحقیق حاضر تحت عنوان تأثیر قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر کشور پاکستان شامل یک مقدمه و چهار فصل است که در مقدمه به کلیات تحقیق پرداخته شده که شامل بیان مسئله، سوال و فرضیه تحقیق، سوابق مربوط به تحقیق، اهداف تحقیق، تعریف مفاهیم و مشکلات و تنگناهای احتمالی تحقیق می باشد.

در فصل اول به چارچوب نظری تحقیق پرداخته شده که به بررسی قدرت نرم و منابع و شاخصه های آن و نظریات مختلف می پردازد. فصل دوم به قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران و شاخصه های آن در حوزه های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، دیپلماسی عمومی و اطلاعات پرداخته شده است. فصل سوم نیز به بررسی پاکستان و ویژگی های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی این کشور می پردازد. فصل پایانی نیز به تأثیر مؤلفه های قدرت نرم انقلاب اسلامی بر کشور پاکستان را مورد بررسی قرار خواهد داد و سرانجام در بخش نتیجه گیری به بررسی صحت فرضیه تحقیق پرداخته شده و تحلیل اینکه تا چه حد فرضیه مزبور درست است. در پایان نیز راهکارهایی جهت تقویت قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در کشور پاکستان ارائه شده است.

1- طرح مسئله:

در پیشبرد سیاست خارجی هر کشور مؤلفه قدرت نقش اساسی را ایفا می کند. از نظر پروفیسور جوزف نای¹ استاد برجسته دانشگاه هاروارد، قدرت به معنای توانایی نفوذ در رفتار دیگران برای گرفتن نتیجه مطلوب است و راه های متعددی برای این اثرگذاری وجود دارد: مانند تهدید، متعاقد کردن از طریق پرداخت مالی یا جذب دیگران و همکاری با آنها. به نظر وی قدرت در یک طبقه بندی به دو نوع سخت و نرم تقسیم می شود که قدرت سخت مبتنی بر سیاست تهدید و تشویق برای رسیدن به خواسته ها و منافع یک کشور است و قدرت نرم نیز توانایی به دست آوردن خواسته ها از طریق مجذوب کردن به جای اجبار و تشویق است. در قدرت نرم آنچه اهمیت دارد دیپلماسی عمومی کشورهاست. بدین معنا که هدف دیپلماسی جذب قلوب مردم کشورهای دیگر و رهبران آنها و نه لزوماً دولتمردان و سیاستمداران آنهاست. از دلایل اهمیت موضوع قدرت نرم، این است که بی توجهی به آن باعث کاهش مشروعیت در سطح بین الملل می شود.

در این تحقیق سعی می شود به بررسی تأثیرات قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر پاکستان به عنوان یکی از مهمترین همسایگان ایران پرداخته شود. اما باید دانست که فضای داخلی پاکستان نیز در اثرپذیری از انقلاب اسلامی بسیار حایز اهمیت بوده، بنابراین اوضاع داخلی پاکستان قبل و بعد از انقلاب اسلامی نیز بررسی می گردد. زیرا معتقدم تأثیر انقلاب ایران بر دیگر کشورها، علاوه بر شعارها و آرمانهای انقلاب اسلامی به وضعیت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن کشورها نیز مربوط می باشد. با در نظر گرفتن این رسالت و با توجه به ویژگی های خاص پاکستان از جمله مسلمان بودن دو کشور، شرایط همسایگی، نظام اسلامی حاکم بر دولت پاکستان وضعیت کشور و منطقه مورد نظر، آشنایی تعدادی از علماء پاکستانی با شخصیت و تفکر حکومت اسلامی و انقلابی امام خمینی

1- Nay. Josephs

(حتی قبل از وقوع انقلاب اسلامی ایران) و...زمینه هر چه بهتر را برای تأثیر گذاری قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر پاکستان (بویژه جنبش های اسلامی آن) هموار کرد. یکی از گروه های شیعی که کمتر ازدو ماه بعد از پیروزی انقلاب روی کار آمد نهضت جعفریه پاکستان است. انقلاب اسلامی ایران یک نوع انسجام درونی و خود باوری را در شیعیان بوجود آورد که یکی از نتایج آن همین نهضت جعفریه بود.

بر پایه این پژوهش، شواهد عینی نشان می دهد قدرت نرم ایران در کشور پاکستان مشهود است. از این رو، پژوهش کنونی به بررسی تأثیر مؤلفه های قدرت نرم ایران (سیاست، فرهنگ، اقتصاد) در پاکستان می پردازد و اینکه کدام مؤلفه تأثیر بیشتری داشته است.

2- سؤال تحقیق:

از میان مؤلفه های قدرت نرم (سیاست، فرهنگ، اقتصاد) ایران کدام مؤلفه بیشتر بر کشور پاکستان تأثیر گذاشته است؟

3- فرضیه تحقیق:

مؤلفه فرهنگ در قدرت نرم ایران نسبت به مؤلفه های دیگر، تأثیر بیشتری بر کشور پاکستان گذاشته است.

4- سوابق مربوط به تحقیق:

هر چند استفاده از روش اقناع به جای اعمال زور، ریشه در تاریخ دارد اما استفاده ی خاص از این کلمه در علم روابط بین الملل برای نخستین بار توسط جوزف نای، نظریه پرداز برجسته امریکایی در مقاله ای باعنوان

"گمراه کنندگی استعاره انحطاط"² در نشریه "آتلانتیک"³ در مارس 1990 مطرح گشت. وی در این مقاله می گوید: "اگر امریکا تنها 2 درصد از تولید ناخالص داخلی را به برنامه ای اختصاص دهد که هم آموزش داخلی را ارتقا داده و هم کمک های موثر و اطلاعات مورد نظر را به خارج برساند، به قدرتی متفاوت و عمیق تر از "قدرت سخت" دست می یابد که به آن می گوئیم "قدرت نرم".

نای پس از آن در کتاب خود با عنوان "ملزم به رهبری" که در همان سال 1990 به چاپ رسید، این مفهوم را مورد بررسی و توضیح بیشتری قرار داد. در این کتاب، نای کوشید تا برعکس دیدگاه فایق جهانی مبنی بر افول ابر قدرتی امریکا، نشان دهد که امریکا نه تنها به لحاظ قدرت نظامی و اقتصادی، بلکه در بعد سومی به نام "قدرت نرم" نیز قویترین کشور محسوب شده و بی همتاست. او این مفهوم را نخستین بار این گونه تعریف نمود: "قدرت نرم" توانایی کسب چیزی است که از طریق جذب به جای اجبار می خواهیم. وی در ادامه می نویسد این نوع قدرت "می تواند از طریق روابط با متحدان، کمک های اقتصادی و تبادلات فرهنگی حاصل شود". او در این کتاب استدلال می کند این نوع قدرت می تواند موجب به وجود آمدن افکار عمومی مطلوب تر و کسب اعتماد بیشتر در کشورهای دیگر شود.

نای مجدداً در سال 2001 با انتشار کتاب دیگری به نام "تناقض دولت امریکایی: چرا تنها ابر قدرت جهان نمی تواند به تنهایی عمل کند؟" به مفهوم قدرت نرم بازگشت. این کتاب در حقیقت هشدار می دهد فایق گرایی امریکا در قرن بیست و یکم میلادی است. نای در این کتاب به توضیح اصولی می پردازد که به اعتقاد وی باید طی دهه های آینده بر سیاست خارجی امریکا حکم فرما باشد. وی استدلال می کند در قرن جدید، ایالات متحده نباید تنها بر حفظ

2-Misleading Metaphor of Decline

3-Atlantic

قدرت اقتصادی و نظامی خود که او "قدرت سخت" می نامد، تکیه کند بلکه باید در جهت جذابیت فرهنگ، ارزشها و نهادهایی که "قدرت نرم" نامیده است، تلاش نماید. او مجدداً در این کتاب اعلام میدارد امریکا نیازمند تقویت بعد سوم قدرت خویش، یعنی قدرت نرم می باشد.

مقاله ای نیز در "هرالد تریبون"⁴ در 10 ژانویه 2003 توسط نای نوشته شده که در آن ضمن اعتراض به عملیات های مخفی پنتاگون در کشورهای متحد امریکا، آنها را برای قدرت نرم این کشور بسیار مضر می خواند. وی با اشاره به تفاوت میان تبلیغات یا پروپاگاندا⁵ و قدرت نرم، مثال هایی را از قدرت نرم امریکا در برابر کشورهای دیگر می آورد. نای در نهایت از حجم بسیار اندک بودجه دیپلماسی عمومی امریکا در برابر بودجه دفاعی این کشور انتقاد نموده و خواستار توجه بیشتر دولت بوش به مسئله قدرت نرم در سیاست خارجی خود می شود.

نای همچنین در آخرین اثر خود با عنوان «قدرت نرم: ابزاری برای توفیق در سیاست جهانی» که در مارس 2004م به چاپ رسید، به تفصیل درباره این جنبه از قدرت می نویسد. نای در مراسم معرفی کتاب خود، اعلام می دارد دو تغییر بزرگ در کل جهان نسبت به سال های پیش روی داده است: بحث جهانی شدن و موضوع انقلاب تکنولوژیک. او معتقد است این تغییرات راه رهبرای گروه های تروریستی برای اعمال نقشه های خود به وضوح هموار ساخته است. وی سپس با انتقاد از نظریه پردازانی همچون «چارلز کراتامر» که معتقد به یک جنبه گرایی در سیاست خارجی امریکا هستند، مثال همیشگی خود را در خصوص شطرنج سه بعدی آورده و اعلام می کند توجه به دیدگاه های افرادی چون کراتامر، سبب می شود تا ما شطرنج را تک بُعدی دیده، آن را در نهایت بیازیم.

4-Herald Tribune

5-propaganda

نای سپس به نتایج نظرسنجی های صورت گرفته به خصوص پس از اقدام های یک جانبه امریکا در عراق اشاره کرده و به انتقاد از افرادی که در هیئت حاکمه امریکا معتقدند بنا نهادن سیاست خارجی بر مبنای «نظرسنجی» صحیح نیست، عنوان می دارد افرادی که اکنون از ما متنفر شده اند، همان هایی هستند که امریکا در مبارزه با تروریسم بیشترین نیاز را به کمک آنها دارد. او سپس به این واقعیت اشاره می کند که نادیده انگاشتن قدرت نرم، تنها اثر بطئی ندارد بلکه اثر وضعی آن در جنگ با عراق و هنگام رد درخواست امریکا از ترکیه برای عبور نیروهای خویش از این کشور روشن شد. وی در آخر با ذکر جزئیات، به اشتباهات اخیر امریکا در زمینه عدم به کارگیری قدرت نرم پرداخته و با انتقاد از کاهش شدید میزان ساعات پخش برنامه «صدای امریکا» و همچنین بودجه اندک وزارت امور خارجه برای اعمال دیپلماسی عمومی در جهان اسلام، خواستار توجه جدی به این موضوع می شود. آنچه نای در این زمینه حائز اهمیت می شمارد، همکاری امریکا با نهادهای بین المللی مانند سازمان ملل و از مجرای آن، دستیابی به «مشروعیت» است.

در این زمینه می توان به کتاب دیگری نوشته «متیو فریزر»⁶ تحت عنوان «تسلیمات اختلال جمعی: قدرت نرم و امپراتوری امریکا» اشاره کرد. در آن، نویسنده که خبرنگاری کانادایی است، تلاش دارد تا پیامدهای سیاست خارجی امریکا را که بر گرفته از فرهنگ پاپ این کشور می باشد در سطح جهانی مورد ارزیابی قرار دهد. فریزر با بیان اینکه «قدرت نرم» از فرهنگ سرچشمه گرفته و به مثابه «منبع کلیدی استراتژیک در سیاست خارجی ایالات متحده می باشد»، پیش زمینه ای تاریخی را در مورد گسترش فیلم ها، شوهای تلویزیونی، موسیقی و ذائقه غذایی امریکایی در سراسر جهان ارائه می دهد و عنوان می کند همراه با این مقولات، ارزش های سیاسی غرب نیز انتقال یافته و گسترش می یابد. در این کتاب، قدرت نرم امریکا به عنوان یک منبع استراتژیک در امور بین الملل مورد توجه می

6-Matthew Fraser

باشد. در اینجا به قدرت نظامی پنتاگون پرداخته نمی شود، بلکه نقش ابزاری فرهنگ پاپ در سیاست خارجی امریکا مورد تحلیل قرار می گیرد. در همین راستا، جایگاه هالیوود، دیزنی لند⁷، سی ان ان⁸، ام تی وی⁹، مدنا¹⁰، کوکاکولا¹¹، در ژئوپلتیک جهانی بررسی می شود.

در این کتاب برخلاف کتاب «قدرت نرم» نای، سراسر به مدح و ثنای قدرت نرم امریکا پرداخته شده و نویسنده با بهره گیری از رهیافت، بر حضور و وجود کنونی این وجه از قدرت در جعبه ی ابزارهای ایالات متحده صحه گذاشته، آن را تحسین می کند. (گلشن پژوه، 1378، ص 31-27)

کتاب دیگر که در سطح داخلی نوشته شده کتاب جمهوری اسلامی ایران و قدرت نرم از دکتر محمد رضا گلشن پژوه می باشد که در آن نویسنده مخاطب خود را نه تنها مسئولان و کارشناسان ارشد مملکتی، بلکه عامه مردم و خصوصا جوانان این مرز و بوم قرار داده، تلاش کرده تا در دو بخش عمده، این راه کارها و ابزارها را شناسایی نموده، سپس آن ها را با ویژگی ها و توانمندی های ایران اسلامی تطابق دهد. بررسی ادبیات قدرت نرم و همچنین یافتن منابع قدرت نرم در 6 کشور مطرح در عرصه بین الملل، پردازش نقاط قوت و ضعف آنان و همچنین یافتن راه هایی که کشورهای مذکور از آنها در جهت رفع کاستی های قدرت نرم خویش بهره می برند، چهارچوب مناسبی را در اختیار خواننده قرار می دهد تا با ورود به بخش دوم و مطالعه آنچه از منابع اقتدار نرم ایران اسلامی ذکر شده، خود در ذهن خویش به مقایسه ای جامع میان این موضوعات دست زده، مطابق با تخصص خویش، راه کارها و راهبردهایی برای بهینه ساختن روش های اعمالی برای تقویت قدرت نرم کشور ارائه نماید.

---

7 - Disney Land

8 - CNN

9 - MTV

10 - Madonna

11 - Coca Cola

کتاب دیگری که پایان نامه کارشناسی ارشد آقای مهدی بیگی در دانشگاه علامه طباطبایی می باشد و توسط انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) به چاپ رسیده است، می باشد. کتاب آقای بیگی تحت عنوان «قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در کشور لبنان» در سه فصل، که نویسنده در فصل اول به نظریه قدرت نرم و مفاهیم پیرامون آن، و بررسی دیدگاههای موافقان و مخالفان آن، می پردازد. در این فصل ابتدا به تعریف و بررسی مفاهیمی همچون قدرت، نفوذ و قدرت نرم پرداخته شده است. همچنین در ادامه بررسی مفهومی و نظری کتاب، به بررسی نظریه سه بعدی قدرت نرم (فرهنگ، اقتصاد و سیاست)، نظریه دیپلماسی عمومی (ارتباطات عمومی، ارتباطات روزانه، ارتباطات استراتژیک و گسترش روابط پایدار با افراد کلیدی)، نسبت سنجی قدرت نرم و سایر مفاهیم اصلی (اطلاعات و قدرت نرم و قدرت سخت و قدرت نرم)، و در نهایت دیدگاهها و رویکردهای مخالفان، موافقان و حامیان و همچنین اصول گرایان پرداخته شده است. در فصل دوم بر اساس نظریه سه بعدی قدرت نرم، قدرت نرم ایران در سه بُعد سیاسی، فرهنگی و اقتصادی مورد بررسی قرار گرفته است. بر همین اساس از بعد سیاسی؛ جهان شمولی، رسالتهای جهانی و اصول سیاست خارجی انقلاب اسلامی، نقش مردم و مجلس در مورد مسائل کشور، وحدت بین شیعه و سنی، جایگاه ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک ایران، وحدت و همبستگی امت اسلامی، نقش امام خمینی (ره) در روند ایدئولوژیک شدن تشیع، قدرت و عزت یافتن ایران در جهان و منطقه، بیداری ملت های مسلمان و مظلوم جهان، تلاش جهت اسلامی و جهانی کردن مبارزه با اسرائیل، همکاری ایران با سازمانهای بین المللی، نقش ایران در حل و فصل بحران های منطقه ای و تأثیرپذیری جنبشهای اسلامی از انقلاب اسلامی، مورد بررسی قرار گرفته است. از بعد فرهنگی؛ رویکرد جهانگرایانه، فرهنگ، مذهب و دین و نظام اعتقادی، زبان فارسی، ادبیات، هنر، جایگاه علمی و جاذبه های توریستی ایران مورد بررسی قرار گرفته است. از بعد اقتصادی نیز، توسعه اقتصادی و وضعیت اقتصاد کنونی ایران بررسی شده است.